

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij drie fracties de behoefte de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de brief van de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Defensie d.d. 13 juni 2012 inzake de aanscherping van de afspraken over de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) over de financiering van crisisbeheersingsoperaties met ingang van 2013 (Kamerstuk 32 503, nr. 7).

De voorzitter van de commissie,
Albayrak

De griffier van de commissie,
Van Toor

Algemeen

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennis genomen van de brief over aanscherping van de HGIS-afspraken over de financiering van crisisbeheersingsoperaties. De leden van de PvdA-fractie zijn al langer van mening dat missiegerelateerde kosten ten laste mogen komen van het HGIS-budget. Op basis van de brief zijn er toch nog vragen bij de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de CDA-fractie hebben verheugd en met belangstelling kennis genomen van de besluitvorming van de regering om te komen tot aanscherping van de HGIS-afspraken over de financiering van crisisbeheersingsoperaties. De leden van deze fractie pleiten hier al jaren voor, getuige onder meer de moties Knops/Ten Broeke (32 733, nr. 12) en de motie Aasted-Madsen/Ten Broeke (30 139, nr. 69). De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat aan de expeditionaire inzet van de krijgsmacht een prijskaartje hangt, of het nu operaties betreft op de Balkan, in Irak of Afghanistan. De inzet van onze krijgsmacht is buiten het Europese continent kostbaarder, onder meer door de grotere afstand en vaak moeilijke omstandigheden. Dat hebben de inspanningen van Nederland in de Afghaanse provincie Uruzgan laten zien. Uit het evaluatierapport van de regering van de Nederlandse inspanningen in Uruzgan bleek bovendien dat de missie 1 991 392 euro heeft gekost. Een groot bedrag.

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van de brief van de regering en hebben hierover enkele vragen.

Achtergrond

De leden van de CDA-fractie geven aan dat in de nota Herijking van het buitenlands beleid staat dat onder de kosten die onder HGIS gefinancierd kunnen worden alleen «additionele en materiële uitgaven van vredesoperaties vallen, die ontstaan vanaf het moment dat Nederlandse militairen daadwerkelijk worden ingezet in het kader van vredes- en humanitaire operaties. In deze post zijn niet de kosten van investeringen opgenomen ten behoeve van de uitrusting voor vredesoperaties.» Dat betekent dat momenteel de kosten die gemoeid zijn met de inzet van de krijgsmacht in crisisbeheersingsoperaties slechts gedeeltelijk ten laste kunnen worden gebracht van de HGIS. Te denken valt daarbij aan extra kosten als gevolg van inzet, zoals slijtage- en vervangingskosten van materieel. Om deze kosten te kunnen dragen is de krijgsmacht gedwongen zichzelf ten tijde van dergelijke missies «op te eten». Een wat de CDA-fractie betreft onaanvaardbare situatie en geen duurzaam management van onze krijgsmacht, die toch al geconfronteerd wordt met forse ingrepen op de begroting. Ook de extra «Bos en Van Geel gelden» waren niet genoeg om dit verschil te dekken. Dat is de reden dat de leden van de CDA-fractie, samen met die van de VVD, op 6 juni 2011 een motie hebben ingediend om de HGIS-afspraken te verruimen voor de uitgaven die gemoeid zijn met de inzet van de krijgsmacht in crisisbeheersingsoperaties. De leden van de CDA-fractie zijn er voorstander van om de ODA-criteria na te leven en deze criteria niet te «vervuilen». Wel zijn de leden van de CDA-fractie benieuwd hoe het staat met de discussie over de aanpassing van de ODA-criteria binnen OESO-DAC. Kan de minister hierop ingaan?

De leden van de SP-fractie constateren dat de regering in de brief schrijft dat juist in een tijd van krappe budgetten het van belang is de uitgaven voor crisisbeheersingsoperaties uit de juiste bron te financieren en dat dit noopt tot een herbezinning op de interpretatie en kaders van de HGIS-afspraken uit 1995. Kan de regering aangeven op basis van welke concrete OESO-DAC regels de HGIS-afspraken uit 1995 zijn gebaseerd

daar waar het gaat om crisisbeheersingsoperaties? Kan de regering tevens aangeven op welke concrete OESO-DAC regels de nieuwe HGIS-afspraken worden gebaseerd? Kan de regering heel specifiek aangeven waaruit blijkt dat deze aanscherping in lijn is met de OESO-DAC regels? In hoeverre zal de aanscherping van de HGIS-afspraken een extra beslag leggen op het ODA-deel van de HGIS en in hoeverre op het non-ODA deel?

Inzetgereedstelling

De leden van de CDA-fractie zijn verheugd dat er vanaf 1 januari 2013 invulling wordt gegeven aan de motie Knops/Ten Broeke. Zo zullen vanaf 2013 de uitgaven voor de inzetgereedstelling van de Operationele Commando's wel uit HGIS worden gefinancierd. Kan de regering toelichten wat dit concreet betekent voor de financiering van de Nederlandse bijdrage aan zowel de NAVO Ocean Shield als de EU Atalanta piraterijmissies? Kan de regering ook aangeven wat dit concreet betekent voor de financiering van de Nederlandse bijdrage aan de politietrainingsmissie in Kunduz?

De leden van de PvdA-fractie vragen welke definitie van «inzetgereedstelling» gehanteerd zal worden. Ook zouden de leden van de PvdA-fractie graag willen weten vanaf welk moment de uitgaven voor inzetgereedstelling van de Operationele Commando's uit de HGIS zullen worden gefinancierd. Kan de regering een gedetailleerde uitsplitsing geven van alle kostenposten die vallen onder de inzetgereedstelling?

Meer realistische benadering inverdieneffecten

De leden van de PvdA-fractie wijzen erop dat in de brief staat dat in de praktijk is gebleken dat de huidige berekening van het inverdieneffect niet altijd juist is. De leden van deze fractie vragen op basis waarvan deze berekening niet altijd juist is. Zij vragen waarom op dit moment het verdisconteren van het inhaalprogramma met de inverdieneffecten nog niet gebeurt. Onder welk budget zullen de toekomstige herstelkosten gaan vallen? Hoe zullen toekomstige problemen met de slijtagekosten worden voorkomen? Op basis van welke vaste regels en/of welke tarieven gaat men de hoogte van het inverdieneffect bepalen? Hoe zullen deze vaste regels of tarieven tijdens een missie worden gecorrigeerd? Wat valt er onder de aantoonbare additionele kosten?

De leden van de SP-fractie vragen de regering aan te geven in hoeverre het voorafgaand aan iedere inzet bepalen van de hoogte van het inverdieneffect eenduidig en eenvoudig te noemen is en in hoeverre verantwoordbaar?

Missiespecifieke investeringen

De leden van de CDA-fractie zijn er voorstander van om investeringen in nieuw materieel, voor één enkele specifieke missie, ten laste van de HGIS te kunnen brengen. Dat dekt echter niet de volledige afschrijving van materieel waarover de krijgsmacht al voor de missie beschikte, maar dat als gevolg van de missie door slijtage of anderszins geheel vervangen moet worden. Kan de regering aangeven in hoeverre de Bos- en Van Geelgelden destijds wel voor die doeleinden zijn aangewend?

De leden van de PvdA-fractie constateren dat in de brief staat dat de ervaring leert dat wordt geïnvesteerd in nieuw materieel voor één enkele specifieke missie, dat na beëindiging van die missie wordt afgestoten. In de toekomst zullen dergelijke investeringen ten behoeve van een

specifieke missie onder voorwaarden en in onderlinge afstemming tussen de betrokken ministeries ten laste van het HGIS-budget kunnen worden gebracht. De leden van de PvdA-fractie zouden graag willen weten op welke wijze de Kamer hierover wordt geïnformeerd en hoe de Kamer hierbij wordt betrokken. Onder welke voorwaarden zullen in de toekomst dergelijke investeringen ten behoeve van een specifieke missie ten laste van het HGIS-budget kunnen worden gebracht? In welke staat zal het desbetreffende materieel na afloop van de missie worden afgestoten? Vallen de eventuele slijtagekosten en andere kosten die samenhangen met het verkoopgereed maken van het af te stoten materieel onder het HGIS-budget?

Zorg en nazorg

De leden van de PvdA-fractie zouden graag willen weten waarom de aan missies verbonden (na)zorgkosten slechts gedeeltelijk gefinancierd zullen worden vanuit de HGIS. Kan de regering een overzicht geven van alle (mogelijke) zorguitgaven in het missiegebied en voor de adaptatieperiode die zullen worden gefinancierd uit de HGIS? Tevens vragen de leden van de PvdA-fractie of aangegeven kan worden welke maatregelen uit de Veteranenwet wel en welke maatregelen uit de Veteranenwet niet onder de HGIS vallen.

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe het (na)zorgtarief zal worden vastgesteld en door wie dat (na)zorgtarief zal worden vastgesteld. Ook zouden de leden van de PvdA-fractie willen weten of de opsomming van de additionele uitgaven, zoals opgenomen in de brief onderaan punt 4 op pagina 4, uitputtend is. Wat zijn de overige additionele kosten die niet ten laste zullen komen van het HGIS-budget? Hoe zal de hoogte van de additionele uitgaven die toe te rekenen zijn aan de HGIS worden vastgesteld? Wat is de termijn waarop uitgezonden militairen een beroep kunnen doen op de (na)zorgkosten gefinancierd uit de HGIS? De leden van de PvdA-fractie zouden graag zien dat bij het onderdeel zorg en nazorg een evaluatie van (na)zorg per missie wordt toegevoegd.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het ten laste van de HGIS brengen van de kosten voor (na) zorg voor militaire en veteranen een goede zaak is. Immers, deze missiespecifieke zorgkosten worden nu gefinancierd uit het reguliere budget van Defensie, maar dienen volgens de leden van deze fractie zoveel mogelijk uit de HGIS te worden gefinancierd. Het is daarom positief dat de ministers aankondigen dat er vanaf begin volgend jaar zal worden gewerkt met een (na)zorgtarief per uitgezonden militair, dat ten laste van HGIS zal worden gebracht. De lijst van kosten die de ministers vermelden in de brief is relatief lang. Kan de regering nader ingaan op hoe het ten laste brengen van de zorgkosten onder HGIS exact wordt geïmplementeerd?

Tarifiering en implementatie

De leden van de PvdA-fractie vragen welke aspecten van een inzet wel in een tarief zijn te vangen. Tevens vragen deze leden hoe, en door wie, het tarief zal worden vastgesteld.

Voor de leden van de PvdA-fractie is de implementatie van de zorg en nazorg van groot belang. De ontwikkeling van een tariefsysteem voor landoperaties en de zorg en nazorg zal enige tijd vergen en het streven is om deze afspraken vanaf de ontwerpbegroting 2014 te implementeren. De leden van de PvdA-fractie vragen op welke wijze het tariefsysteem zal worden ontwikkeld en wie bij de ontwikkeling van het tariefsysteem betrokken zullen zijn. Hoe zullen de kosten van de zorg en nazorg tot de

implementatie in 2014 verwerkt worden? Hoe zal de verdeling van de kosten tussen HGIS en de Defensie begroting eruit zien?

Financiële implicaties

De leden van de CDA-fractie constateren dat de ministers schrijven dat de voorgestelde wijzigingen zullen zorgen voor een gemiddelde stijging van de ramingen voor crisisbeheersingsoperaties met 10 tot 15 procent, wat ongeveer 20 tot 30 miljoen euro betekent. Echter, het budget voor crisisbeheersingsoperaties is in 2013 fors lager (192 500 miljoen euro) dan in de jaren 2010 en 2011 (318 319 miljoen euro). Hoe wordt de stijging van de ramingen voor crisisbeheersingsoperaties concreet ingevuld?

De leden van de CDA-fractie vragen wanneer de evaluatie van de Bos- en Van Geelgelden naar de Kamer wordt gestuurd. Het is immers de vraag in hoeverre deze toereikend zijn geweest om de additionele kosten van de missie in Urzagan te dekken die buiten de HGIS-afspraken vielen. Waarom heeft de regering geen invulling gegeven aan het deel van het dictum van de motie Knops/Ten Broeke om compensatie voor Defensie van deze kosten mogelijk te maken?